

Pale di San Martino

13. 7. – 20. 7. 2024

Jaro plné svěžích vůní a pestrých květů se zvolna přehouplo teplotně do léta, i když astronomické léto je teprve před námi. Začátkem června přemýšlíme, kdy asi vyrazí naše průzkumná skupina do terénu, aby zmapovala pro turistické nadšence pozice pro letošní sezonu. Stalo se tak v druhé červnovou neděli. Dvě auta a pět horských vůdců se vydává přes Vídeň, Graz, Klagenfurt, Villach, Udine a od moře zase nahoru do kopců až do italského horského městečka Tonadico. Tady započala jejich průzkumná expedice.

Lokalita se nachází na pomezí Fleimtálských Alp a Dolomitů, tedy směrem na západ. V podstatě v této oblasti exod'áci operovali již v roce 2005. Tedy dá se říct, že pachatel se vrací na místo činu.

V podstatě víme, do čeho jdeme a co můžeme očekávat, i když jsme se posunuli téměř o dvacet let dopředu.

Průzkumná expedice byla vcelku úspěšná, i když jim nakonec počasí moc nepřálo a některá místa tak nemohla být prověřena. Vše bylo nakonec ujednáno, naplánováno a tak můžeme vyrazit. Oproti roku 2005 jsme však změnili kemp. Tehdy nás přichýlili v Camping Calavise u obce Imer, Villaggio Sass Maor, nedaleko od Mezzana. Letos je náš kemp posazen pod horskou skupinou „Pala:“ nedaleko Castle Pietra.

První skupina nadšenců se vydává do terénu poslední červnovou nedělí. Naložit materiál, zkontrolovat a vyrazit. Tak zněly poslední povely před odjezdem na základnu.

Naše skupina vyráží druhou červencovou sobotu v čele s matadorem Pavlem a staronovým vůdcem Filipem. Vzhledem k vzdálenosti a prázdninovému mumraji na silnicích bylo potřeba vyrazit poměrně brzy ráno. Proto spousta exod'áků využila nabízené výhodné ubytování na Vetuni. Nemusíme se lopotit v noci do Brna. Stačí se jen vykulit ze spacáku a šupajdit k přistavenému busu před tělocvičnou areálu veteriny.

Jen co sluníčko vystrčilo svá žhavá dlouhá chapadla, už se sjížděli první účastníci na stanoviště. To byl zároveň povel pro ubytované protřít očka a přiložit ruce k dílu. Bylo potřeba naložit do přistaveného busu naši bagáž a ještě některé technické věci, které už na základně chybějí.

Poslední kontrola, poslední povely a zvedáme kotvy. Vyjíždíme sice s malým zpožděním, ale to se zvládne. Cesta vede probouzející se moravskou metropolí, kterou po chvíli necháváme za sebou. Uháníme na jih kolem slunečnicových polí a strnišť směrem na novomlýnské nádrže. Než jsme se stačili nasnídat, už nám mává na rozloučenou mikulovský zámek usazený na ostrohu v malebné chráněné krajinné oblasti Pálava. Opouštíme úrodný moravský vinný kraj a vyjíždíme do země Dolní Rakousko.

Najíždíme na rakouskou dálnici A5, která již několik let čeká na připojení se na českou dálniční síť. Snad se někdy dočká a my s ní.

Uháníme zvesela směr Vídeň. Sobotní ranní průjezd ještě ospalým hlavním městem Rakouska jsme zvládli bravurně. Než jsme se nadáli, zastavujeme na naší první zastávce, tradiční „ptačí svatbě“.

Všichni spokojeni, byla i ranní kávačka, usedáme na svá místa a vydáváme se na další štreku. Po A2 uháním ve směru na Graz. Vždy jen okrajem lízeme větší rakouská města jako je Hartberg, Gleisdorf, kdy za protihlukovou bariérou tušíme, že tam někde tepe život.

To už máme na dosah hlavní město spolkové země Štýrsko **Graz (Štýrský Hradec)**, ležící na řece Mur. Graz je druhým největším městem Rakouska s téměř 300 tisíci obyvateli a s významným historickým centrem zapsaným od roku 1999 na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Právě město Graz stojí na pomyslné hranici mezi hornatou oblastí Alp a celkem rovinnou krajinou jižně od nejvyššího středoevropského pohoří.

Hlavním symbolem a jakýmsi poznávacím znakem města je **Schlossberg, zámecký vrch** s hodinovou věží a pevností, jejíž základy pocházejí již z 9. století.

Město leží asi 60 kilometrů od hranic Slovinska. Co je však s podivem, Graz nemá u nás žádné partnerské město. Když však nahlédneme do dávné historie, najdeme tam stopy, které jsou spjaté s naší zemí.

Narodil se zde Ferdinand II. Štýrský (1578 -1637), římský císař a český král, dále Ferdinand III. Habsburský (1608 – 1657) také římský císař a český král a v neposlední řadě Maria Waichard Trauttmensdorff (1760 – 1842), katolický kněz, kanovník a prelát olomoucké kapituly, generální vikář olomoucké arcidiecéze (1828 – 1842) a děkan teologické fakulty v Olomouci (1841/42). To bylo malé nahlédnutí do historie města a frčíme dál.

Počasi nám přeje, sluníčko svítí jako o závod a my jsme rádi, že sedíme uvnitř klimatizovaného busu. Dálnice se klikatí hornatou krajinou, tunel střídá tunel.

Za Grazem následuje Wolfsberg, Sankt Andrä a dále Griffen. U města Völkermarkt nás vítá třpytící se vodní hladina řeky Drávy rozlévající se do široka. V tomto úseku spíše připomíná jezero než koryto řeky. Dráva pramení na úpatí Dolomit v Jižním Tyrolsku na území dnešní Itálie a je pravostranným přítokem Dunaje. Od roku 1930 byla na řece vybudována kaskáda vodních elektráren, z toho 11 v Rakousku. V důsledku elektráren bylo riziko povodní podél řeky sníženo. Okrajem řeky se stáhne v délce 510 kilometrů Drávská cyklostezka. Právě mezi Völkermarktem a Villachem je úsek nejrozsáhlejší.

Kocháme se pohledem na hladinu řeky, která rychle zůstává za námi. Už to máme, asi jen sto kilometrů jihozápadním směrem do statutárního města Klagenfurt am Wörthersee, které je hlavním a největším městem rakouské spolkové republiky Korutany. Město leží na řece Glan a u jezera Wörthersee. Jezero přitahuje naše pohledy svou zeleno modrou průzračnou hladinou. Patří mezi největší jezera v Korutanech a je nejteplejším jezerem v Rakousku.

Také v Klagenfurtu bychom našli českou stopu, je ní spisovatelka, dokumentaristka a herečka Monika Czerninová (* 1965), potomek českého roku Černínů z Chudenic.

Popojedeme zase o kousek dál. Stále se držíme podél severního břehu jezera. Následuje město Krumpendorf, potom lázeňské městečko Pörschach a na pomyslném konci jezera leží rekreační město Velden.

Odkláníme se mírně od jezera Wörthersee. Stále se však držíme na dálnici A2 a směřujeme k důležitému dopravnímu uzlu celé oblasti jižního Rakouska k druhému největšímu městu spolkové republiky Korutany k Villachu. Město ležící na soutoku řek Dráva a Gail je obklopeno hřebeny Gaitalských Alp a Karavanek. Nejstarší doby osídlení pocházejí již z období 3500 př.n.l. Nalezeno zde bylo také mnoho artefaktů z doby osídlení Římany. Významnou dominantou města je hrad Landskron, který byl vystavěn pány ze Štenberka ve 13. a první čtvrtině 14. století.

Villach je zároveň takovou pomyslnou křižovatkou díky své strategické dopravní poloze na cestě do Itálie a Slovinska. Tady to všechno končí a začíná. Rakousko už máme téměř za sebou. Na italsko-rakouské hranice to už máme jen ždibíček.

Když se ohlédneme zpět na trasu, kterou jsme doposud projeli a místa, kterými naše cesta vedla je obdivuhodné, kde všude najdeme českou stopu. Samozřejmě je to dáno především rozlohou Rakousko Uherska, jehož součástí byly české země, ale stejně je příjemné si to uvědomit.

Den už se přehoupl do své druhé poloviny a nám ještě do cíle zbývá pěkný kus cesty.

Před námi, v **údolí Gaital** leží **obec Arnoldstein**, která se nachází v bezprostřední blízkosti trojmezí mezi Itálií, kam směřujeme, Slovinskem a Rakouskem. Je místem, kde se po staletí střetávaly a své stopy zanechaly tři významné evropské kultury – románská, slovanská a germánská. Oblast kolem Arnoldsteinu byla osídlena již v antice, což ještě dnes dokládá římská silnice na levém břehu řeky Gailitz.

Kousek za Arnoldsteinem dvakrát přejedeme most přes **řeku Gailitz** klikatící se údolím a už tu máme hraniční přechod do Itálie. Doprava zvolna zhoustla. Zařadíme se pěkně do štrůdlu a hlemýždím popojížděním se posouváme vpřed. Snad to nebude dlouho trvat. No trvalo to skoro hodinu, ale díky jen za hodinu zpoždění, vypadalo to hůř.

Najeli jsme na **autostrádu Alpe-Adria** a řítíme se dolů k **zálivu Trieste**. Pár kilometrů za hranicemi směrem na Tarvisio se před námi rozprostřela široká kamenitá planina ohraničená zvedajícími se kopci. Středem se jako nit klikatila vodní strouha naznačující koryto řeky, jimž se na jaře valí přehršle vody. Tuto planinu překlenuje několik dlouhých nadjezdů. Při pohledu na jejich technický stav nám přišlo na mysl, no snad to dobře dopadne a nadjezdy vydrží ještě nějakou dobu takový zatěžkávací provoz. Dnešní Italové, a nejenom oni, si asi myslí, co se jednou postaví, je zde na věky. Opak je pravdou. I Římané se museli o své stavby řádně starat, aby se dochovaly až do dnešní doby.

Auta uhánějící v obou směrech připomínají sešikované černé mravence. Tunel střídá tunel. Jedním z takových jsme šikovně objeli **město Tarvisio** ležící v údolí vápencového pohoří Julské Alpy na **řece Slizza**, na starých obchodních trasách. Za zmínku stojí, že vzhledem k poloze města se zde hovoří německy, slovinsky, furlansky a italsky. V souvislosti s velmi výhodnou polohou je vyhledávaným turistickým a lyžařským centrem. Můžeme se o tom přesvědčit pohledem na okolní svahy protkané lyžařskými vleky.

Projíždíme malebným rozeklaným **údolím Val Canali** obklopeným zalesněnými kopci, kterým protéká **řeka Fulla**. Občas zahlédneme na úbočí kopce železniční trať, která se průběžně zase ztrácí do vyhloubených tunelů a zase se pochvílí vynoří.

Silnice pokračující od hranic s odskokem pomyslně téměř horizontálně kopíruje hranici. U malého podhorského **městečka Pontebba** ležícího na **soutoku řek Pontebbana a Fella** se

stáčíme na jih. Jsme tak v polovině cesty než se budeme stáček zpět na sever. Od Villachu to máme nějakých padesát kilometrů a od Udine osmdesát kilometrů do cíle.

Čím více sjíždíme na jih, tím více se snižuje výška hor a kopce se zaoblují a zelenají. Hory zvolna ustupují široké pobřežní nížině zakusující se hluboko do vnitrozemí. Před námi se rozprostírá úrodná zemědělská krajina osázená sady, vinicemi a zemědělskými plodina. Míjíme historické **městečko Germona del Friuli** položené v podhůří Alp. V roce 1976 bylo zničeno dvěma zemětřeseními, a to 6. května, kdy zahynulo 400 lidí a následně 15. září. Zničeno bylo 15 tisíc domů. Historické centrum bylo následně celé zrekonstruováno.

Do Udine nám už zbývá pouhých 25 kilometrů. To je dobře. Díky zácpě kousek za hranicemi máme zpoždění. Momentálně se nacházíme v **oblasti Furlansko-Julské Benátsko**. Konečně se před námi ukázalo historické **město Udine** ležící ve středu historického **regionu Furlandsko**, ve východní části Pádské nížiny na dohled Karnských Alp.

O Udine se hovoří jako o Benátkách v malém. Jeho bohatá historie je zde prý vidět dodnes. Zdejší vodní kanál přenáší pár mostů a voda proudí ulicemi.

My však projíždíme západním předměstím. I tak vnímáme jeho podvečerní cvrkot. Ještě nás čeká dvacet kilometrů směrem na jih. Všude kolem rovná placka a nad hlavami podvečerní modro šedá obloha. Krajina se pomalu zklidňuje a před námi **městečko Palmanova**. Opět si můžeme jen nechat snít, že si ho prohlédneme. My tudy jen proletíme. Bedekry však praví, že Palmanova je vlastně masivní benátská pevnost z roku 1593. Dříve byla považována za nejsilnější pevnost v Evropě. Shora má tvar devíticípé hvězdy, budeme jim tedy věřit.

Nyní už nás neobklopují hory, které jsou naší doménou, ale jen nížina a nic než nížina svažující se k terstskému a benátskému zálivu. I přesto, že jsme prozatím horám kousíček poodjeli, autonomní region Furlandsko nám cestovatelům má stále co nabídnout. Na dosah zde máme moře, hory, bohaté kulturní památky měst, a i odlehlý venkov. Lidé zde dosud hovoří archaickými nářečím, románskými i slovanskými. Ve všech směrech se zde prolínají vlivy, italské, latinské, antické, rétorománské, slovanské i rakouské.

Páteří oblasti je **řeka Tagliamento**, pramenící v severozápadním regionu, kde sbírá vody z hor i nížin. Široké koryto řeky bývá někdy prázdné, o čemž jsme se přesvědčili u městečka Germona del Friuli, voda při nižším stavu teče pod vrstvou naplaveniny.

Opouštíme Palmanovu a ještě kousíček se spouštíme na jih, jen tak, abychom moc neztratili „výšku“. Od Udine jsme již urazili 64 kilometrů. Super, ale ještě nám jich dosti zbývá. Potěšující je, že už jsme hodně za polovinou cesty.

Dalším milníkem na naší cestě východní Itálií, který jen okrajem lízneme, je bývalý říční **přístav Portogruaro**, ležící na řece Lemene. Sjíždíme z dálnice A4 směřující do Benátek, ale my se stáčíme na sever na A28.

Všude kolem máme stále oblast Pádské nížiny, její východní část.

Před námi už leží hlavní město stejnojmenné provincie a nejzápadnější v celém regionu **město Pordenone**. Bývalý říční přístav na **řece Noncello Portus Naonis** patřil za krále Přemysla Otakara II. k Českému království. V Pordenone se narodil první Evropan, který pronikl do Tibetu. Onen cestovatel se totiž jmenoval **Odorik, řečený Čech** (Odalricus Boëmus de Portu Naonis, asi 1280–1331), jeho otcem byl pravděpodobně český voják z posádky krále Otakara Přemysla II.

Město jsme elegantně podjeli. Blížíme se k **městu Conegliano**, které leží na přechodu podhůří Bellunských Alp do Pádské nížiny. Město a celá oblast je proslulá pěstováním vinné révy, což je zřejmé při pohledu z busu. Kam se podíváme všude révové hlavy, stojí vedle sebe vzorně sešikované jak vojáci na přehlídce. V roce 2019 byla celá kopcovitá vinařská oblast (plochy 203 km²) zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO.

Jelikož nechceme do Bellunských Alp, tak se musíme spustit ještě kousilínek dolů. Směr moře. Nenechte se však mýlit, tam neskončíme. Po silnici A27 sjedeme jen kousíček k rozcestí a odtud se vydáme horizontálně na Trevignano. Kousek před městem se stáčíme na okresní silnici SR348 k městečku Montebelluna. Konečně je to na sever, jako Colombo.

Opustili jsme rozlehlou Pádskou nížinu rozkládající se mezi Alpami, Apeninami a Jaderským mořem. Původní sníženina vzniklá v třetihorách byla vyplněna nánosy Pádu a jeho přítoků. Oblast je pro Itálii velmi významná z hlediska zemědělství. Pěstuje se zde především pšenice, kukuřice, rýže a vinná réva a chová se dobytek.

Krajina nadohled Montebelluna, kterou projíždíme je charakteristická přítomností dvou kopců, mezi nimiž vede silnice. Západní, po naší pravici **Montello (343 m)** a skromnějšího **Capo di Monte**, nazývaný též **Mercato Vecchio, (199 m)**. Mezi oběma prochází přírodní chodba, kdysi původní koryto řeky Pád. Celá oblast je chudá na vodní cesty, ale zásobování je odpradáвна zajišťováno systémem umělých kanálů, které vycházejí z Pádu.

Za Montebelluna už to začíná, konečně jsme na svém. Zatím to sice nejsou vysoké kopce, ale to přijde. Silnice několikrát protne železnice směřující do města Feltre. Naší společnicí se také stává koryto řeky Pád. Řeka pramení v Karnských Alpách a ústí do Benátského zálivu. Dlouhá je 220 kilometrů a Italové ji nazývají „svatá řeka vlasti“ kvůli ofenzivě na Piavě (Pádu) během první světové války.

Čas sice již značně pokročil, ale pořád jsme v limitu. Silnice se zařezává do údolím, po jehož obou stranách začínají kopce nabírat výšku. Krajina je malebná, plná zeleně. Mohutný tok řeky Pád necháváme vpravo a stáčíme se k **obci Feltre** posazené v kopcích na **řece Stizzon** v srdci **národního parku Dolomiti Bellunesi** obklopené několika údolím. Feltre leží jen kousíček od soutoku řek Stizzon a Pád a v římských časech ležela na obchodní cestě.

Podjedeme Feltre a vydáváme se dál do kopců. Po silnici SS50 zvané **del Grappa a Passo Rolle** míříme vzhůru na sever. Hory nás svírají čím dál víc a zvedají se až do oblak. Mezitím se pozdní odpoledne přehouplo v letní podvečer. Už jsem na cestě skoro dvanáct hodin. Prdelky máme otláčené, ale snad už se blížíme k cíli.

Silnice je zařezaná v hlubokém údolí, které sdílí s **řekou Torrente Cismon**. Občas se silnice ztratí v tunelu a zahlédneme ji jen přes tunelové arkády. Pár kilometrů před městečkem Imer se řeka rozlévá do šířky a vytváří dlouhé **jezero Lago dello Schenér** napájené vodami z ledovců a tajícího sněhu. Zalesněné kopce nad jezerem spadají strmě až k hladině. Na jeho horním konci byla vybudována hydroelektrárna. Kousek za elektrárnou, na kruháči sjíždíme z SR50 po Localitá Busarel, vjíždíme do kouzelného horského **městečko Imer** a na ně plynule navázalo **Mezzano (640 m)** ležící v lokalitě Primiero. Odráží se zde typická vesnická minulost s charakteristickým **architektonickým stylem Primiero**.

Stejně jako mnoho dalších lokalit v údolí, i Mezzano se kdysi vyznačovalo hornictvím a přistěhovalectvím mnoha horníků z oblasti Schwaz v Rakousku. Přesto nikdy neztratilo svůj

charakter zemědělského centra. Součástí území obce je také alpská oblast „**Prati di San Giovanni**“ s několika farmami.

Tak to už jsme skoro na místě. Hodiny ukazují něco málo po půl osmé. Ještě projedeme obcí **Transacqua**. Tady se však silnice rozděluje. Z SS50 se dáваме vpravo, projedeme obcí Tonadino a míříme do **údolí Val Canali** po silnici Via Castepietra do nedalekého stejnojmenného kempu. Čas 19:45hod a vjíždíme bránou do kempu, kde jsme již nedočkavě očekáváni.

První pozdravení, obejmутí s kamarády a nezbytné rychlé předání informací o počasí, túrách a tak.

Nyní je to už jen o nás. Vybrat stan, vybalit rychle bagáž, zabydlet se a hurá na první společné hlásání. Domluvili jsme se na devátou, i když se už pomalu začalo smrákat. I přesto, že čas už značně pokročil a kemp je sevřen horskými štíty, je stále příjemné teplo.

Na první večer jsme byli vcelku dochvilní, i když pěkně utrmácení. Jen si řekneme pár zásadních pokynů ke kempu a zítřejší naši první túře. Nachystat mapy, svačinky a hurá do hajan.

14. 7. 2024 – neděle – První ráno na základně bylo poklidně. Stačilo je odhrnout celtu, vystrčit nos ze stanu a před námi se vyjevila ta krása jako na talíři. Obklopeni jsme horskými štíty skupiny Pale. Hned před nosem máme **Cimerlo (2503 m)** a tak bychom mohli ve výčtu pokračovat dále, ale na to bude ještě dosti času. Nyní musíme chvátat. Čas není zrovna náš kamarád.

Tak bohužel první start se nám úplně nepodařil. Vyjíždíme se čtvrt hodinovým zpožděním. Nutná je dochvilnost, jelikož dojezdy budou vždy dlouhé. Odjééééézd.

Pojíždíme Tonadico a stáčíme se vpravo na **obec Siror do údolí Val di Primiero**. Cimelo máme stále na dohled a tak to už zůstane po celou dobu našeho pobytu. Obdivně vzhlížíme k majestátním horským štítům a kocháme se úžasnou krajinou. Zvolna začínáme stoupat vzhůru. Musíme překonat 1300 výškových metrů, než se dostaneme do **sedla Passo Rolle (1971 metr)**.

Horská silnice není zrovna moc široká a předjíždění není zrovna moc košer, a tak se za námi pomalu začíná vytvářet štrůdl aut. Využíváme malé odstavné plochy při krajnici a necháváme je předjed.

Konečně jsme se vyšplhali do elegantního horského **střediska San Martino di Castrozza (1487 metrů)**, posazeného pod štíty horského masivu Pale di San Martino. Středisko se pyšní jednou z nejúchvatnějších scénérií Dolomit. Nachází se na hranici mezi Fleimtálskými Alpami a Dolomity. Využíváno je hlavně v zimě s největším skiareálem v údolí pod Passo Rolle.

Překonali jsme už nějakých 800 výškových metrů.

Ještě jedna zatáčka a opouštíme středisko. Teď začne ta správná sranda. Čeká nás na krátkém úseku překonat 500 výškových metrů. Jedna serpentina v krátkých intervalech střídá druhou. Opět se za námi vytvořila dlouhá kolona. Necháme je v klidu předjed a pokračujeme. Cestou jsme si všimli, že lesy jsou zde tvořeny převážně modřínů a smrky. Na svazích se objevovaly i skupiny uschlých smrků. Snad ne taky kůrovec.

Konečně nahoře. Jelikož je neděle, tak parkoviště je plné aut. Bus ani jeden. Najdeme si pěkné místočko při okraji. Vystupovat a jde se na to. Však víte, dnes máme rozcházezí túru, takže nic náročného, nic dramatického. Jen skupina „A“ si to trochu protáhne, aby se neflákala.

Passo Rolle (1970 m) - Laghi di Colbricon (1927 m) - Colbricon Ovest (2604 m) - Laghi di Colbricon - Passo Rolle,

Nazout boty, nahodit bágly, připravit hůlky. Ode dneška to bude naše každodenní mantra.

Vyrážíme. Skupina „B“ má dnes za úkol v první řadě zdolat **vrchol Tognazza (2207 m)**. Stoupáme volnějším tempem vzhůru. Cestou pozorujeme zdejší květenu, fialový všivec, úročník a mnoho dalších. Pomalu se pod námi otevírá pohled na celé Passo. Zdolání vrcholu nám jde dobře. První máme za sebou. Po hřebínku postupujeme dál. Pod námi se objevila tři malá jezírka. Uděláme pár fotek a pokračujeme dál. Kousek musíme sestoupit dolů, abychom za chvíli zase stoupali vzhůru. Jelikož není kam pospíchat, posadíme se na úbočí svahu pěkně do měkké travičky, vyndáme si malou svačinku a užíváme si jedinečné pohledy na skupinu Pala po naší pravé ruce. Třpytivě bílé hroty věží s kolmými srázy opájejícími se slunečnými paprsky a lehce tajemně zahalený cákancý mlžného oparu vypadají skutečně impozantně.

Horský pás Pale di San Martino (známé také jako "horská skupina Pala") je největší horská skupina v Dolomitech o rozloze přibližně 240 km², ale každá její část má zcela jiný charakter. Rozprostírá se mezi východním Trentinem a Benátskem (provincie Belluno), v oblasti mezi údolními Primiero (s bočními údolními Cison, Canali a Travignolo), Valle del Biois (s městečky Falcade, Canale d'Agordo) a městem Agordo.

Slovo „pala“ znamená skalní věž, o čemž není sporu. V tomto smyslu vynikají především štíty Cimon della Pala, impozantní Sass Maor či Cima della Madonna.

Už bylo flákání dost, zvedat se a jdeme. Ještě kousek sestoupíme k rozcestí mezi dvěma kopci, kde se sbíhá několik cest. A zase hurá vzhůru. Po kamenité úzké pěšince šplháme hore. Zjišťujeme, že těch pěšinek tam vede hned několik. Asi podle toho jak to kdo viděl. Šplháme, šplháme vzhůru. Nejprve zdoláváme vrchol **Cavallazza Piccola (2303 m)** a o malinký kousek výš nás vyhlíží **Cavallazza (2326 m)**. Dosáhli jsme vrcholu dne. Tísni se zde několik dalších nadšenců, kteří sdíleli náš dnešní cíl.

Usazujeme se na pohodlném místě, tak abychom si vychutnali úžasný výhled do krajiny. Myšlenkami jsme samozřejmě s áčkaři, kteří šplhají ještě o pár metříků výš na **Colbricon Ovest (2604 m)**, který máme právě po levé ruce.

Sluníčko nás příjemně prohřívá. Nikam v podstatě nespěcháme a tak si pohodu užíváme. Nad Passo Rolle se začaly postupně stahovat velké bílé hutné mraky zakrývající svou velikostí občas i skupinu Pale. Sice pohled není už tak kýčovitý, ale i tak to vypadá úchvatně.

Dost bylo lelkování, jdeme na sestup. Podle předběžného pohledu dolů to nebude žádná lambáda. Chodníček je úzký, prudký, ale zatím to jde. Čím více se dostáváme níž a níž, terén je horší a horší. Už to není jeden chodníček, ale opět je jich několik a k tomu plných kamení a šotoliny. Potřeba je zvážit každý krok, jinak to bude krkolomná jízda po zadince dolů.

Výhledy na okolí jsou stále jedinečné. Dokonce už je vidět i jezero dole pod námi. Spodní část svahu je porostlá mladými modřínů a svěží trávou vytvářející příjemné bochánky, které zmírňují naše došlapy. Ještě zbývá pár desítek metrů, ale **jezero Laghi di Colbricon (1927 m)** máme už na dosah.

Je půl druhé a my jsme konečně dole. Jelikož je neděle, celé jezero je v obležení turistů a místních. Hned se zařazujeme do fronty u **bistra Rifugio Laghi di Colbricon** na kávičku a

pivíčko. Fronta se sice táhne až ven, ale obsluha je mrštná, tak to dlouho netrvá. Chvilí posedíme. Zvedáme se a pokračujeme na parkoviště. Dál vede pohodlná lesní cesta lemovaná modřínými a křovinami. Po chvíli docházíme na mýtinu, kde opět stojí občerstvovací chata a je zde i lyžařský vlek. Tady si můžeme vybrat ze dvou možností, jak se dostat k busu. Jedna vede k silnici a odtud pohodlně po asfaltu až do sedla.

Volíme druhou travnatou vzhůru do svahu a na sedlo. Někteří z nás také využili koupání v horské bystřině. Voda sice nemá lázeňskou teplotu, ale je osvěžující. Šplháme vzhůru pod stožáry vleku. Sedla jsme dosáhli zhruba ve tři hodiny. Teď už nás čeká jen kochání, flákání a čekání na áčko.

Naše kroky směřují ke **kapličce Madonna Assunta church** stojící nedaleko silnice mající za zády celou skupinu Pala. Bohužel kaplička je zavřená, tak ji obhlédne jen z venku a posouváme se k busu.

Áčkaři přišli poměrně brzy, a tak jsme mohli odjet v půl páté.

Cestou dolů nás Pavel upozornit na zvláštní jev, pokrouceně vyvrásněnou skálu připomínající překládané listové těsto. Jev, se kterým se zde budeme setkávat častěji – **obloukové vrásnění**. Pro nás laiky není od věci jev vysvětlit. Jedná se o **orogenezi**, volně přeložena do češtiny jako horotvorba či horotvoření (z řeckého oros „hora“ a genesis „vznik“), správněji a v užším smyslu **tektogeneze** - poměrně rychlý geologický proces, při kterém většinou vlivem procesů deskové tektoniky vznikají pásemná pohoří, nazývaná též orogenní pásma. Zahrnuje v sobě jednak tektonické procesy, vnitrodeskové zkrácení, zesílení kůry, jakož i výzdvih pohoří. Orogeneze vždy souvisí s deskovou tektonikou.

Jedná se o proces, který je dlouhodobý a trvá milióny až desítky miliónů let. Horskou soustavu vzniklou orogenezí nazýváme **orogén**.

Někdy je orogeneze zaměňována s termínem vrásnění, což však je jen jeden z procesů, které orogenezi doprovázejí.

V historii rozeznáváme 4 základní orogenetické jednotky:

- kadomské (assynthské) vrásnění
- kaledonské vrásnění
- hercynské (variské) vrásnění
- alpínské vrásnění (někdy zvané alpsko-himálajské)

Alpínské vrásnění (alpsko-himálajské; 150 až 35 mil. let, jura až terciér): srážka Afriky, Arábie a Indické desky s Eurasijskou deskou. Vzniklo pohoří Atlas, Sierra Nevada, Pyreneje, středomořské ostrovy, Apeniny, Alpy, Karpaty, pohoří na Balkáně (Dinárské hory, Stará planina a Helenidy) a v Anatolii, dále vysoká pohoří Kavkaz, Pamír, Himálaj. Starší masivy, které vznikly již při předešlém hercynském a kimmerském vrásnění byly na některých místech (např. v Krkonoších) vyzvednuty do výšky až v důsledku zlomů provázejících alpínské vrásnění.

Tak to by stačilo, abychom si udělali představu a věděli o čem je řeč.

Sjíždíme dolů stejnou cestou, pouze více si užíváme okolí a odpočíváme. Na základnu jsme dorazili přibližně kolem šesté hodiny. Nyní už nás čekají jen běžné denní úkony. Na hlásání se sejdeme v tradiční osmou hodinu.

Osmá se kvapem blíží, a tak bereme židle, příslušnou mapu, a jdeme si vyslechnout, co nás čeká v pondělí. Prošli jsme si trasy obou skupiny, ale na konec přišlo to hlavní, překvapení v podobě brzkého vstávání. Odjezd vzhledem k vzdálenosti skupiny Latemar je o půl sedmé.

15. 7. 2024 – pondělí – Zvolna otevíráme stany, a ještě se zalepenýma očima vykukujeme ven. Co na to příroda v tak nekřesťanskou dobu. Nic, naprosto nic. Moc se nám nechtělo, ale jiné řešení se nenabízelo. Teplota je příjemná, aspoň něco. Dáme se do práce, ať můžeme vyrazit.

Dochvilnost se zlepšila, ale do ideálu to ještě kousíček potřebuje. Než jsme se rozkoukali, jsme v Tonadico a stoupáme vzhůru na Siror. Stejný scénář jako včera, jen šňůra aut vzhledem k včasné ranní hodině je o poznání kratší. I skupina Pala je v lehkém ranní oparu. Jen vrchol **Cima della Madonna (2752 m)** vystupuje z mlžného závoje a majestátně se vypíná nad krajinou.

San Martino di Castrozza vypadá po ránu nějak smutně, opuštěně. Nikde ani živáčka. V půl osmé projíždíme přes poklidný horský průsmyk Passo Rolle. Ještě, než ho opustíme, ohlížíme se za jedinečnou scenérii s **Cimon della Pala (3814 m)** známé také jako „Matterhorn Dolomit“ a na **Cima della Vezzana (3192 m)**.

Obloha je nádherně čistá, i ty malé mráčky se rychle rozplynuly. Sjíždíme z průsmyku dolů na opačnou stranu směrem na Paneveggio do **údolí Val Travignota**. Vlevo máme včerejší vrchol áčka **Colbricon Ovest (2604 m)** a vedle něj **Colbricon Piccolo (2509 m)**.

Hned za **Paneveggium**, které je centrem **Přírodního parku Paneveggio-Pale di San Martino**, míjíme u silnice SS50 je návštěvnické centrum v zrekonstruovaných prostorách bývalé benátské pily pocházející z roku 1919. Centrum je věnováno historii a legendám o velkém smrkovém lese, proslulém jako **Houslový les**. Dřevo jeho rezonančních smrků se používá především pro výrobu hudebních nástrojů.

Ale to už se dostáváme k **jezeru Lago di Paneveggio**, známém také jako jezero Fort Buso, ležícím v **údolí Rio Travignolo** v nadmořské výšce 1450 metrů, které je součástí **Lagoraiského řetězce**. Jedná se o umělé jezero vytvořené přehrazením přehrady postavené v minulém století, která slouží k napájení **vodní elektrárny Caoria**.

Jezero s temně modrou hladinou je sevřeno nádhernými horskými masivy a svým tvarem připomíná luk. Opouštíme jezero a uháníme dál. Před námi **lokality Bellamontem (1373 m)**, což je část obce Predazzo rozprostírající se podél **Valle del Travignolo** na úpatí Monte Viezzena. Nad ní se táhnou divoké vrcholy horského **řetězce Catena del Lagorai**.

Údolí opravdu nabízí úchvatné pohledy. Bohužel my musíme ještě dál.

Máme pár minut po osmé a projíždíme poklidným nejobydlenějším městečkem v severovýchodní části údolí Val di Fiemme, **městečkem Predazzo (1018 m)**. V Predazzu se nachází skokanský areál, kde se v letech 1991 a 2003 konala Mistrovství světa ve skocích na lyžích a v severské kombinaci. Držitelem rekordu je od 22. února 2003 polský závodník Adam Malysz, který skočil během mistrovství světa v roce 2003 136 metrů.

V nepravidelných intervalech se zde také konají letní skoky na lyžích.

Městečko má také zajímavou historii. Až do roku 1919 patřilo ke knížecímu hrabství Tyrolsko, a tím pádem k Rakousku - Uhersku. Do první světové války bylo posádkou císařské armády, v roce 1914 zde byl druhý prapor pěšího tyrolského pluku.

Do roku 1963 byl konečnou stanicí železniční tratě Ferrovia della Val di Fiemme.

Ještě jedna věc stojí za zmínku. Právě v Predazzu jsou k vidění typická „**tabia**“ – tradiční chaty ladinských farmářů, které se využívaly jako dílny a zároveň se zde chovala zvířata. V jižní části se stékají řeky Avisio a Travignolo.

Projeli jsme ještě dřímajícím městem, kolem jednoho z kostelů a míříme na sever. Kousilínek za městem se nachází areál se skokanskými můstky a dolní stanice lanovky **Stalimen**, která nás přenesne na **Passo Feudo (2120 m)**, kde celá dnešní taškařice začíná.

To bylo obav, že nestihneme první výstřel, že nám první lanovka ujede, pokud si nepospíšíme. Opak je pravdou. Nikde nikdo jen my. Pokladny právě otevírají, a tak se Pavel pokusí dohodnout skupinovou slevu. Podařilo se. Během čekání na zahájení provozu obhlížíme zdejší vyhlášenou prodejnu se sportovními potřebami a oblečením.

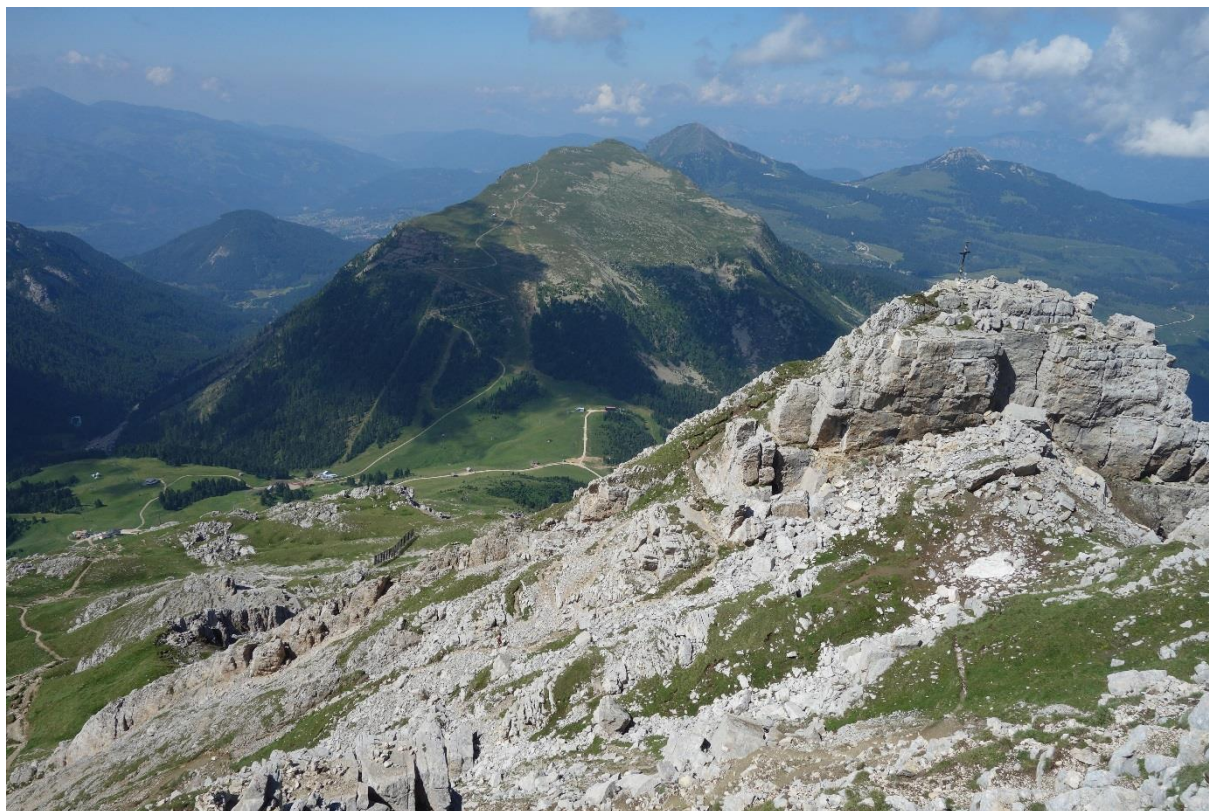
Dnes máme namířeno do **horské skupiny Latemar** ležící v Jižním Tyrolsku a Trentinu. Po jeho hřebenu vede hranice mezi provinciemi Bolzano a Trentino. Latemar je zapsaný na seznam světového přírodního dědictví UNESCO jako součást Dolomit. Vypíná se nad údolími Val di Fassa a Val d'Ega. Nejvyšším bodem Latemaru je 2842 m vysoká hora **Cimon del Latemar**. Latemar je vystavěn z třetihorního dolomitu. Z geologického hlediska se jedná o atol, který se vynořil z tropického moře. Proto je možné v horninách najít amonity a lastury. Zvláštností Latemaru jsou četné magmatické chodby, které procházejí vápencem.

Před půl devátou se roztočila kola lanovky. Lanovka má otevřené čtyřsedačky, což je super. Dá se fotit a kochat se impozantní přírodou a kopci všude kolem. Než dojedeme na passo, budeme muset změnit vlak, máme to totiž s přestupem. Jízdu si fakt užíváme, čím se dostáváme výš, tím jsou okolní kopečky zelenější a oblejší. Občas je i slyšet ranní sviští pískání. Asi je jich tady hodně, protože si odpovídají.

Vystupovat, jsme na místě. Kousek přejdeme k další lanovce. Tentokrát je to malá gondola. Než jsme se nadáli, stojíme v **sedle Passo Feudo** ve výšce 2175 metrů. Rozhlížíme se, rozhlížíme všude kolem šťavnaté zelené louky plné alpské květeny, na jaře zde muselo být jako v rajské zahradě.

První opět vyráží skupina „A“ - *Passo Feudo (2120 m) - Rifugio Torre di Pisa (2670 m) - Forcella dei Campanili /Rothlanscharte - Forcella Grande del Latemar/Grosse Latemarscharte - podcházení ferrat a zpět na Passo Feud.*

Mají to přeci jenom náročnější než béčkaři a taky krapánek delší. Béčko vyráží hned za ní s menším odstupem.

Z počátku je to klasický turistický chodníček vinoucí se loukami. Ten, ale skončil u prvního rozcestí. To už se před námi vypínala skupina Latemar v celé své mohutnosti a jedinečnosti. Už to nebyl turistický chodníček, ale pěšina stoupající vzhůru ke skalám a s drolícími se kamínky pod nohama. I květena se postupně vytratila a zůstali jen typické skromné skalničky. A co čert nechtěl, i když bylo ještě do poledne daleko, sluníčko už pálilo jako čert. S každým krokem z nás kapalo víc a víc. Ta žhavá koule nás úplně vysávala.

Kousek pod vrcholem jsme se proplétali mezi skalkami a skálami a zdolávali jednu překážku za druhou. Poslední výstupek a jsme na plošině táhnoucí se až k **chatě Rifugio Torre di Pisa (2671 m)** na **Cima Valbona**. Něco málo před jedenáctou stojíme na terase a vychutnáváme si tu bílou krásu kolem a zelené svahy v dálce. Překonali jsme pět set výškových metrů. Neskutečná nádhera. Chvilí spočineme, občerstvíme se a budeme pokračovat dál.

Pokračujeme. Kousek zas chatou se vine úzký kamenitý chodníček k rozsáhlému a divokému skalnímu labyrintu pod severními srázy Latemar. Než na něj nastoupíme, musíme počkat, až

přejdou ti proti nám. Pak už nám nic nebrání vydat se v jejich stopách. Trasa vedla po turistické značce 516 přímo středem bílého moře skalního **labyrintu Latemar**. Přešli jsme pár sněhových i suťových polí. Potom jsme to vzali kamenitou mírně se svažující náhorní plošinou s výhledy na skalní špiče až ke skalní průrvě. Chvíli jsme vydechli. Není na co čekat, jde se na to. Opatrně klademe nohy na skalní výstupky. Hlavně neuklouznout. Konečně na pevném podkladu. Šlo nám to pomalu, ale šlo to. Opatrnosti není nikdy dost v obtížném terénu.

Za komínem vedla stezka opět částečně po sněhovém a částečně po suťovém poli. Stále máme kolem sebe pohádkové skalní město. Najednou jsme se ocitli na druhé straně skalní formace. Ještě chvíli se motáme mezi skalami a z ničeho nic jsme se ocitli na okraji obřího srázu, po kterém vedla naše cesta dolů.

Nejprve jsme scházeli mezi skalkami krátkými serpentunami s šotolinovým podkladem. To byla první fáze sestupu. Pak přišla druhá fáze. Svah se ještě prudčeji svažoval a občas se už objevila i tráva. A když už jsme si mysleli, že tomu bude konec, přišla třetí fáze. Horskou loukou plnou květeny a dlouhými klikatými serpentunami jsme dál sestupovali dolů.

Konečně se svah částečně narovnal a nohy si trochu odpočinuly.

Kolem čtvrt na tři jsme došli do bodu s odpočívadlem, který byl součástí naučné stezky táhnoucí se z Passo Feudo do údolí. Chvilí jsme po namáhavém sestupu spočinuli, ale dlouho jsme neotáleli. Ještě nebyl všemu konec. Čekali nás ještě čtyři kilometry naučnou stezkou s převýšením a sil ubývalo.

Sluníčko se stále překonávalo. I v pokročilém odpoledni topilo jako v peci. Vody se nám už ke konci moc nedostávalo. O to víc nás potěšilo, když jsme před sebou nejednou uviděli **chata Baita Passo Feudo Hütte** kousek od lanovky. Přímo nás vtáhla na svou terasu a nabídla nám svou milou a pohostinnou náruč. Po patřičné porci dortíčků, kávičky a pivečka jsme v půl čtvrté sjeli dolů k busu.

Měli jsme za sebou náročný, ale úžasný den. Během čekání na áčko jsme ještě jednou prolustrovali místní prodejnu sportovních potřeb a vybavení a nakonec smočili své ucapkané nožičky ve vodě říčky Avisio.

Máme splněno. Teď už jen počkat na áčko a můžeme frčet domů. Čekání nebylo dlouhé. Nasedat a zvedáme kotvy. Vracíme se stejnou cestou, jinak to stejně nejde. Pozorujeme okolí nebo podřimujeme. Těsně před šestou vjíždíme do kempu.

V podvečer nic nového jen rutinní záležitosti běžného dne. Sluníčko konečně přestalo intenzivně péct, a tak nám šlo všechno svižněji od rukou. Hlásání bylo v pravidelný čas. Připravit si máme mapy s tyrkysovým okrajem.

Po hlásání posedáváme pod temně modrou nebeskou klenbou posetou myriádami zářících teček. Úžasná podívaná.

16. 7. 2024 – úterý – Skupina Pala stojí jak grenadýr a střeží naše poklidné snění. Ráno je opět jako z malířovy palety. Zjistíme, že kemp se zase rozšířil o pár nájemníků. Dnes máme pozdější odjezd, tak si můžeme dopřát k snídani i čerstvé pečivo a pochytat pár info z netu.

Ze zadních stanů se z ničeho nic začínají šířit poplašné zprávy o nových nájemních v jednom ze stanů. Co to, kdo to je. Neuvěřitelné. K Evě a Vladě se v noci přes igelit prokousal do stanu krtek. Všichni nad tím kroučíme hlavou, ale bohužel je to realita.

Jelikož se plíživě blíží čas odjezdu, krtek není momentálně na programu dne. Honem posbírat těch pár švestek co budeme během dne potřebovat a přesunout se k bus, ať nejsou trestné body za nedochvilnost. Zase se nám to nepodařilo, ale dnes to bylo tolerováno. Vyrážíme sice stejným směrem, ale do jiné horské skupiny.

Tuto cestu už máme naprosto osahanou, tak jedem jak širóni. I přesto se zase za námi táhne ocásek různobarevných aut. Za hodinku jsme zmákli Passo Rolle. Ani tady žádná změna, všechno při starém. Jen to parkoviště, které v neděli praskalo ve švech, dnes zeje prázdnotou. No vlastně nezeje, momentálně je dočasně okupuje stádo krav.

Těsně před Paneveggem je odbočka na silnici SP81. Problém je však v nájezdu na odbočku. Úhel, který svírají obě silnice, je tak malý, že musíme nejprve popojet a pak udělat otáčecí manévry. Podařilo se. Excelentní práce řidiče.

Už nám nic nebrání pokračovat v jízdě. Kolem **říčky Torrente Travignolo**, která se vlévá do **jezera Lago di Paneveggio** stoupáme vzhůru lesnatou krajinou. Po pár kilometrech se říčka odpoutá od silnice a naši společníci se vzdáleně stává **potok Rio di Vallazza**, který se vlévá do Torrente Travignolo.

Obloha je opět jako z Monetových obrazů, jen sem tam proplouvá trapný mráček. Počasí nám skutečně přeje. Sice v předpovědi se objevila krátká zmínka o možné bouřce, ale jen lokální. Což se nás určitě netýká.

Šup, šup a už stojíme na malém parkovišti přes hospodářskou usedlostí či **statkem Malga Vallazza (1912 m)**. Okouníme jen zvenčí, detailní rekognos uděláme až na závěr dnešní výpravy.

Stejně jako ve dnech předcházejících má áčko odlišnou trasu (*Malga Vallazza (623) - Malga Juribrutto (629) – údolí Juribrutto podél stejnojmenného potoka - lago Juribrutto (2200m) - Passo Juribrutto/Sforcèla Grana (2387 m) - Cima Bocche (2745 m) - Lago Bocche - traverzem zpět na Malga Vallazza*), a navíc se také dnes vyměnili vůdci. Z Pavla se stal béčkař, snad to dá. Chvilíčku ještě otálíme s výstřelem. Zazněl povel a béčko vyráží. Stejnou

cestou číslo 623 jako áčko. Lesní pěšinou místy dlážděnou říčními valouny modřínovým a smrkovým lese vpřed. Pěkně v chládičku se nám to šlape. Dnes není kam pospíchat, jen si užívat.

Asi po půl hodině přicházíme k rozlehlé lesní mýtině, kde stojí staré kamenné hospodářské budovy, jež mají už svá nejlepší léta za sebou. Pravděpodobně se však stále využívají k ustájení pasoucího se dobytka v době nepříznivého počasí.

Středem mýtiny zurčí horská **říčka Rio di Juribrutto**. Přejdeme dřevěný mostek a přicházíme k rozcestí, které nás odkloní do **údolí Val Juribrutto** na cestu číslo 629. Údolí je ploché široké plné dřevin, skalek a krásné květeny. Z ničeho nic nás napadlo otočit se o sto osmdesát stupňů a před námi se otevřel impozantní pohled na skupinu Pala v popředí s **Monte Mulaz (2906 m)**. Tento vrchol nás ještě čeká. Pohled na skupinu Pala nás bude provázet prakticky během celého dnešního výlet.

Nafotíme a pokračujeme dál. Jsme pohlčeni naprostou nádherou, to, co se odehrává kolem, nemá fakt chybu. Les začal zvolna ustupovat rozložitě horské louce. Zvolna se dostáváme k obtížnějším partiím dnešní túry. Pěšina se začala zvolna zvedat, ale nijak dramatické to není. Vine se mezi roztroušenými skalkami a zároveň odkrývá neobyčejný pohled na zelené údolí, kterým jsme právě prošli. Výstup byl krátký.

Dostáváme se opět na rozlehlou pláň posetou skalkami, rozkvetlými azalkami a kapradinami. Jsme v podstatě o patro výš a skupina Pala se jeví ještě impozantnější. Prostě je to ikona této oblasti. Přelézáme skalky a pěšinou mezi nimi pokračujeme až k místu, které odkrývá sugestivní pohled na vysokohorské **jezero Lago di Juribrutto (2200 m)** s charakteristickým centrálním poloostrovem. Jezero je posazené v otevřeném panoramatickém prostředí s velkými balvany opírajícími se o úpatí skalnatých stěn.

Zvolna scházíme mírným svahem přímo k jezeru. Dosáhli jsme prvního cíle dnešního dne. Není kam spěchat, tak si užíváme pohodu a kouzelné ticho. To moc dlouho netrvalo. Z pravé strany se k jezeru řítí skupina italských teenagerů vedených vůdcem, podsaditým tlust'oučkým panem učitelem. Posadili se kousek od nás, a tak bylo po klidu.

Vytáhli jsme svačiny a mezi jídlem obdivovali zdejší květenu. Růžové azalky všude, kam až oko pohlédlo a k tomu ještě krásný ztepilý hořec tečkovaný.

Mladí toho mají hodně na srdci a hluk neutichá, tak raději popojdeme. Nabízelo se však několik možností. Někteří se vydali vzhůru přímo nad jezero, kde za hřebenem leželo pásmo

zákopů italských vojáků z první světové války. Vyprávěli, že po zemi se váleli dřevěné desky a zrezivělý ostnatý drát. Dokonce viděli i dřevěné kříže omotané ostnatým drátem.

Zbývající skupina pokračovala po vytýčené trase dle denního harmonogramu. Po cestě 629 jsme se vydali širokým plochým údolím k sedlu Passo Juribrutto. Po levé ruce jsme měli oblý **kopec Laste di**

Bocche. Podél **potoka Rio di Juribrutto** jsme stoupali do mírného táhlého svahu. Společnost nám dělalo stádo krav. Samotný výstup trval asi půl hodiny. Konečně v sedle **Passo Juribrutto-Sforcela Grana (2387 m)**. Sbíhalo se zde několik turistických cest. Vpravo 695 vedla na Cima Juribrutto-Gereburt (2694 m), zleva přicházela 628 od Lago Bocche, která se ze sedla stáčela do údolí ke Col de la Palue (2266 m).

Nabízelo se tedy hned několik možností, kam pokračovat mimo plán. Část nás však zůstala věrna původní trase a část se vydala ještě k jezeru Lago di Bocche a odtud už na statek Malga Vallazza.

Cestou ze sedla jsme si užívali pohody, klidu a úžasné přírody. Když jsme sešli až k jezeru, bylo pro nás příjemným zjištěním, že i zjitřené hlavy italských teenagerů zchladly. Dostali asi zapeklitý úkol, tak pracovali.

Uhníždili jsme se na balvanech rozestých kolem jezera a relaxovali. Kolem jedné jsme naznali, že je potřeba se posunout zpět na chatu. Cesta dolů byla příjemná. Využili jsme chladné bystřiny v plochem údolí u starých hospodářských budov a osvěžili si nohy. Odtud už to bylo k busu jen na dosah ruky. Protáhli jsme se po lesní pěšině příjemným vzrostlým lesem a po třetí hodině jsme se vyloupli na louce u statku.

Na závěr jsme se ještě museli odměnit domácími produkty zdejší farmy, zákusky a domácí jogurt s lesními plody byly luxusní. To byla lahoda a k tomu ještě příjemná obsluha.

Chvíli jsme počkali na áčko, ale to na sebe nenechalo dlouho čekat. Byli jsme kompletní, a tedy nic nám nebránilo v odjezdu. Dnes máme ještě jeden cíl. Nákup v městečku Mezzano.

Počasí je stále úžasné, máme je prostě na naší straně. I když teploty jsou vysoké na to, jak jsme vysoko v horách, ale stále lepší než kdyby přšlo a my se vraceli promoklí až na kost.

Kolem šesté zastavujeme na parkovišti před supermarketem. Pavel oznamuje, jak už je jeho zvykem, máte na to 20 minut. Asi moc často nenakupuje. Než se rozhlédneme a uděláme rekognos terénu zabere to nějaký čas. Delší čas však zabere zpracování našich nemalých nákupů u pokladny a to my už bohužel neovlivníme. Zablokovali jsme pokladnu a čas stále běžel. Trochu jsme nakupování protáhli, ale taková je realita.

Na cestu k domovu vyrážíme za půl hodiny.

Po návratu se odehrával stejný rituál jako každý den. Jen jsme dnes své večere obohatili o čerstvé potraviny a o pár laskomin.

Dnes jsme se sešli až půl deváté. Plán na další den byl naprosto jasný. Doposud jsme objevovali a obdivovali skupinu Pala jen pohledem, zítra to má být intenzivní a hloubkový. Máme se na co těšit.

17. 7. 2024 – středa – Zase nás vítá úžasné ráno. Všude kolem a samozřejmě hlavně v našem ležení panuje naprostá pohoda a skvělá nálada. Dnes nás prý čeká něco úžasného. I když Pavel ani Filip nevědí, zda se nám podaří dnešní plán uskutečnit.

Naším dnešním cílem je centrální náhorní plošina schovaná uvnitř sektoru skupiny Pala, **Altipiano di Pala**. Tuto skalní plošinu objevil **markýz Déodat de Dolomieu** v roce 1788. Tvořena je dolomitem, sedimentární horninou tvořenou dvojsložkovým uhličitánem vápenatým a hořečnatým. Rozkládá se na ploše asi 50 km². V podstatě tvoří obrovskou prázdnou, skalnatou, téměř měsíční plošinu v nadmořské výšce 2700 metrů.

Část skupiny zasahující do Trentina se celá nachází v přírodním parku Paneveggio - Pale di San Martino. Vzhledem k výjimečné hodnotě tohoto území byl geologický systém Pale di San Martino v roce 2009 zařazen na seznam světového dědictví UNESCO "Dolomity".

Pavel a Filip nás předem upozornili na problémy, které mohou nastat z důvodu nepříznivých sněhových podmínek na samém vrcholu. Totiž, když zde byli na průzkumu v červnu, moc daleko se nedostali. Některé úseky byly schůdné je za použití maček a cepínů a ještě v mlze. Žádný turnus před námi svůj plán většinou nesplnil. Všude prý bylo ještě hodně sněhu a

podmínky nebyly vhodné pro naše vybavení. Běžně lanovka na Altipiano zahajuje letní sezonu až 20.června. Tak uvidíme, nebudeme předjímat.

Vyrážíme s natěšením a plni očekávání v půl osmé. Teploměr ukazuje příjemných 16⁰C. Dnes jsme byli dochvilní. To asi tou návnadou, jdeme jak ohař po kořisti. I když nás pravděpodobně čeká něco úchvatného, ne všichni se dali zlákat. Někteří si udělali svůj program. Iniciativě se meze nekladou.

Vyrážíme opět směrem na Passo Rolle. Okolní krajinu už dokonale známe, tak se spíš zamýšlíme nad dnešním programem a tím co nás může překvapit.

Dolní stanice lanovky je kousek od centra horského městečka San Martino di Castrozza. Na parkoviště se ani nehrneme, je to zbytečné. Vystoupit, rychle se připravit a vyrážíme k dolní stanici lanovky. Kupujeme lístky a hned na začátku se vyskytl problém. Obsluha vyzvíдалa, kam máme namířeno. Okamžitě nám vysvětlila, že tam kam chce áčko je vstup zakázán. Terén je nebezpečný, téměř nepřístupný a předchozí den se tam zřítily turistka a zahynula. Bez maček a cepínů nic, prostě nic.

Nakonec, po krátké válečné poradě áčko upravilo trasu v závislosti na sněhových a bezpečnostních podmínkách - *horní stanice lanovky Rosetta (2700 m) - Passo di Rosetta (2567 m) - Rifugio Rosetta „Giovanni Pedrotti“ (2581 m) - Passo di Pradidali basso (2658 m) - Passo della Fradusta (2680 m) - Cima di Fradusta (2939 m) - Lago di Manna - Passo di Rosetta (2567 m) - horní stanice lanovky Rosetta.*

Ostatní čekáme opodál, až bude spuštěn provoz. Udeřila půl devátá a kola se roztočila. Nasedáme a vyrážíme. První úsek **Cabinovia Colverde** zdoláváme poměrně rychle. Nabídl se nám impozantní pohled na městečko a zároveň i na okolní kopce, které jsou zde protkány mnoha lyžařskými vleky. Vystupovat, jsme na **Colverde (2020 m)** zhruba něco málo za polovinou.

Na mapě to vypadá, že obě ramena lanovky svírají skoro pravý úhel. Přesedáme na **Funivia Rosetta**. Čeká na nás malý autobus pro 40 osob, který musí překonat převýšení 670 metrů. Celková délka trasy, kterou lanovka překonává je 1336 metrů, jak praví technická data. Dveře se zavřely a my stoupáme vzhůru k oblakům. Kolem jen ostré ježaté šmolkově bílé skály připomínající terakotovou armádu. Vždy na stráži. Jízda trochu připomíná lanovku na Aiguille du Midi, ale to je jiný příběh v jiném čase.

Opatrně přibrzdit a vysedáme. Uděláme pár kroků a stojíme na plošině před **stanicí Rosetta (2700 m)**. To, co se před námi rozprostřelo, snad nejde ani popsat slovy. Dech beroucí kamenná plošina o rozloze padesát kilometrů čtverečních složená z holé skály, nabízející sugestivní panoramatický výhled na okolní majestátní štíty dává všemu kolem magický až měsíční vzhled. Ideální podmínky pro natáčení kultovní série Star Wars. Jen by byl problém co s množstvím natáčecí techniky.

Hned nad stanicí lanovky po pravé ruce se vypíná oblejší **vrchol Cima della Rosetta (2743 m)**. Výstup na něj připomíná sešikmenou plochu velodromu. Pokračujeme plochou kamennou pěšinou č. 701A pečlivě ohraničenou kameny. Sestupujeme **k chatě Rifugio Rosetta „Giovani Pedrotti“ (2581 m)**, kterou máme po celou dobu jako na dlani. Horská chata byla postavena v roce 1889 a patří k nejstarším horským chatám v majetku turistického spolku SAT. Během první světové války chata vyhořela až na vnější zdi, takže se musela vybudovat nová s dvanácti místy na spaní. S pozdější zvýšeným zájmem o skupinu Pala došlo v roce 1931 k rozšíření chaty na 40 míst na spaní. Chatu však potkal stejný osud i při druhé světové válce. V roce 1952 byla otevřena třetí chata, která byla v letech 2010 až 2011 zmodernizován do dnešní podoby. S výstavbou třetí chaty souvisí i výstavba lanovky v roce 1957. Chata nese

jméno italského horolezce, etnografa, přírodovědce a fotografa **Giovanni Pedrotti (26.5.1867 – 15.6.1938)**.

Počasí máme opět na naší straně. Obloha je šmolkově modrá a pofukuje mírný vánek.

Áčko, což už je tradice, vyráží jako první s Filipem vstříc novým zážitkům - *horní stanice lanovky Rosetta (2700 m) - Passo di Rosetta (2567 m) - Rifugio Rosetta „Giovanni Pedrotti“ (2581 m) - Passo di Pradidali basso (2658 m) - Passo della Fradusta (2680 m) - Cima di Fradusta (2939 m) - Lago di Manna - Passo di Rosetta (2567 m) - horní stanice lanovky Rosetta.*

Béčko se pomalu rozhlíží a vyráží po cestě 707 do terénu. Všimáme si sněhových splazů, které se ze štítů zvolna teplem posouvají dolů. Neskutečně sugestivní prostředí téměř bez vegetace nabízí náhorní plošina. Jen tu a tam vyčuhuje z pod kamene několik ojedinelých fialových kytíček.

Cestou překonáváme svažité dlouhé a široké sněhové splazy. Je slyšet tiché kap, kap, to sluníčko nemilosrdně rozpouští poslední loňský sníh. Pravděpodobně to ani nestihne. Nebude to trvat dlouho, ochladí se a starý sníh překryje nový.

Cesta sněhovými poli je namáhavá, ale pohledy jsou nepřekonatelné. Pokračujeme po cestě 709 k **Passo di Pradidali basso (2658 m)**, pak po cestě 708 klopýtáme k **Passo della Fradusta (2680 m)**. Odtud zvolna stoupáme na **hřeben Cima di Fradusta (2730 m)**. Jelikož čas pokročil, u rozcestí se otáčíme opět na cestu 707 vedoucí ve směru k chatě. Z ničeho nic se pod námi v sedýlku objevilo zamrzlé **Lago di Manna**. Bylo to jako v pohádce, idylka. K chatě jsme

už pak pokračovali volným tempem. Chtěli jsme si užít i příjemného prostředí a jedinečnosti horské chaty.

Zvedáme hlavy k nebi, neboť se nám zezdalo, že se nějak setmělo. Opravdu nad námi se začínají stahovat šedé dešťové mraky. Do chaty jsme to stihli. Jen jsme zavřeli dveře, začali dešťové kapky smáčet náhorní plošinu. Netrvalo to však dlouho.

Po malém občerstvení se vydáváme k lanovce. Ještě jsme si před

odjezdem stačili vychutnat pohled do plochého údolí z terasy kousek nad lanovkou. Plán dnes byl splněn, tak nám už nic nebrání sjet dolů.

Ty co sjížděli do **San Martino di Castrozza** o něco dříve zastihl déšť v kabině lanovky. Byl vcelku vydatný a šel jen pruhem. To jsou ty lokální přepršky.

Někteří z nás si ještě stačili i prohlédnout malebné horské městečko. Tato lokalita má velmi dlouhou turistickou tradici, jejíž počátky spadají do poloviny 19. století, kdy se sem začali stahovat první horolezci z Anglie, Německa a Francie. Byli především okouzleni růžovým zbarvením vrcholů pohoří Pala. Také bylo inspirací pro mnoho umělců jako například Arthura Schnitzlera a Richarda Strausse.

Původ rezidenčního jádra sahá až do dob hospice svatých Martina a Giuliana, v němž sídlili lidé, kteří tudy procházeli na Passo Rolle. Do dnešních dnů z původní stavby zůstal stát pouze **kostel San Martin**, který je pomyslným centrem střediska.

Odpoledne se už nachýlilo ke čtvrté hodině, a tak je část pomýšlet na odjezd. Ještě čekáme na lanovku, kterou

sjíždí poslední skupina. Už jsem kompletní. Po půl čtvrté odjíždíme zpět.

Do tábora jsme se úspěšně vrátili na naše poměry brzy. Hlásání bylo tedy posunuto na půl osmé. Jakmile nastal čas, všichni jsme se sesedli kolem velitelského stanu a čekáme, co bude následovat. Pavel a Filip se nadechli a spustili. Zítra nás čeká logisticky nejnáročnější den. Na výběr máme tři aktivity, ale samozřejmě i další návrhy jsou přípustné. Bereme mapy a zkoumáme, co se nabízí, případně zvažujeme další eventuality.

Důležité bylo, že pokud nepůjdeme áčko, tak si můžeme pospat a využít opět obchůdek a kavárničku ke snídani. Dobrá zpráva.

Ráno moudřejší večera, dobrou a krásné sny.

18. 7. 2024 – čtvrtek – Vítá nás překrásné sluncem prozářené ráno. Není potřeba spěchat, tak si v klidu vaříme čaj a čekáme, až se začne nalod'ovat áčko. Dnes si vychutnáme správný dovolenkový čas. Žádný kvalt, který jest toliko pro hovada dobré, jak se praví v páně Broučkovi.

Máme půl osmé a první výprava se vydává na dnešní trek. Cíl dne je jasný - *horní stanice lanovky Rosetta (2700 m) - Rifugio Rosetta (2581 m) - Passo di Ball (2443 m) - Forcella Porton (2460 m) - Rifugio Velo della Madonna - Strada forestalle - dolní stanice lanovky San Martino di Castroza (1487 m), 650m nahoru a 1750 m dolů.*

Jakmile se bus vrátí, vyrazí skupina bé s hodinovým zpožděním. Mají za úkol dojít do kempu stejně jako céčko, pouze začátek mají na opačné straně hory. *Cereda Pass (1361 m) - Forcella d'Oltro (2094 m) - Campigol dell'Oltro - Hotel Cant del Gal (1300 m), 950m nahoru a 1120 m dolů.*

Po deváté hodině se začíná formovat skupina cé, která je připravena dle domluvy na louce před kempem. Krátíme si čas procvičováním taichi. To abychom se dostali rychle do kondice.

Krátce před půl desátou nás nabírá bus a jen kousek s námi popojede **údolím Val Canali k hotelu Cant de Gal (1160m)**. Vysedat jsme na místě. Někteří volí cestu po silnici, která prudce stoupá vzhůru a je nepohodlná. Ostatní se posouváme kousek za hotel a volíme turisticky zajímavější trasu lesem. I místní to tak mají. Právě jedna skupinka nám prošlápla cestu. Stoupáme kamenitým úzkým chodníčkem hustým lesním porostem. Netrvá dlouhou a vyloupneme se na čerstvě posečené voňavé louce a podél lesa pokračujeme dál. Po chvíli se před námi ukázaly ohrady a zeleninová zahrádka **usedlosti Malga Canali (1300 m)**. Nechceme jít skrz soukromý majetek, i když značka tudy vede, a tak hledáme kudy. Nic se nenabízí. No prostě když musíš, tak musíš. Ze stavení právě vyšla majitelka a my čekáme co ona na to. Nic, ani si nás nevšimla. Asi jsou na to tady zvyklí.

Rozhlížíme se kolem. Naznali jsme, že usedlost pravděpodobně funguje i jako restaurace. Na stolech na dvoře byly založené příbory a vzápětí přijeli i dva hosté. To se nás netýká, pokračujeme dál. Otevíráme vrátka a přes louku s pasoucím dobytkem postupujeme dál. Pěšina vede přímo nad zpevněnou širokou cestou, po které se kráčí další část naší výpravy.

Po chvíli na ni scházíme také. Táhne se podlé širokého kamenitého koryta **říčky Torrente Canali**. Přicházíme k místu, na něž jsme byli upozorněni veliteli, kde měl stát most a po něm jsme měli vyschlé koryto přejít. Co čert nechtěl z naší strany most chyběl, tedy přesně jeho polovina. Pravděpodobně při jarním tání je velké přívaly vody částečně smetly.

Nevšímáme si toho a pokračujeme dál po cestě 707 až k **rozcestí Pian delle Lede**. Kousek odtud překročíme suchou nohou koryto říčky a u **rozcestí Pian dei Orte (1393 m)** přecházíme na lesní pěšinu. Konečně ve stínu. Po celou dobu jsme byli vystaveni ostrým slunečním paprskům. Připadali jsme si jako vajíčka na pánvi, stačí jen lehce osmažit.

Chodíček vede malebným úzkým údolím, kdy na jedné straně máme **štit Cima La Fradusta (2939 m)** a na druhé část skupiny Pala. Docházíme do body, kdy cesta 711A míří do **sedla Passo delle Leda** před **Bivacco Minazio** a druhá, ta naše stoupá prudkými krátkými serpentini lesem přes kameny a vystouplé kořeny jehličnanů na chatu Rifugio Treviso (1639m).

Je krátce po dvanácté hodině a my jsme konečně vyfuněli na plošinu před chatou. Už tady bylo skoro plno. Z terasy jsme přímo hleděli na **Cima La Fradusta**. Skvělý výhled.

Vytáhli jsme svačinu a užívali si tu nádheru. **Chata Rifugio Treviso** byla vystavena v roce 1896 drážďanskou sekcí německého a rakouského alpského svazu. Otevřena byla v roce 1897 pod názvem Canalihütte. V roce 1921 byla předána do správy italského státu a přejmenována na stávající název. V roce 2004 byla zrekonstruována a rozšířena do dnešní podoby.

Ještě je před námi kus cesty, tak zvedáme kotvy. Obcházíme chatu ze strany a po uzoučké pěšině stoupáme vzhůru. Musíme nastoupat dalších sto padesát výškových metrů. Po cestě 718 kráčíme lesní pěšinou vzhůru. Občas nám cestu zpestří široké sutisko. Po vrstevnici pokračujeme dál. Nakonec jsme přišli do bodu **Campigol dell'Óltro (1700 m)**, kam se dostane i skupina bé po překročení **sedla Forcella d'Óltro (2094 m)**.

Ti však začínali na opačné straně horského pásma na *Cereda Pass (1361 m) - Forcella d'Óltro (2094 m) - Campigol dell'Óltro - Hotel Cant del Gal (1300 m)*, 950m nahoru a 1120 m dolů.

To hlavní máme za sebou, tak usedáme ke krátkému odpočinku. Všimáme si květeny kolem. Zaujal nás smetanový květ Oměje vlčího moru a Lilie zlatohlavé.

No nic vyrážíme. Nyní nás už čeká jen cesta k říčnímu korytu. Po cestě 718B začínáme prudce sestupovat. Pod nohy se nám pletou vystouplé plazivé kořeny stromů a kameny. Dívat se po houbách, na to už nemáme kapacitu. Ale i tak jsme měli štěstí. Dvě tam na nás při kraji čekaly. Hned nás však napadlo, zda Italové vůbec sbírají houby. Pravděpodobně ne, ale nám bylo líto je tam nechat. K večeri se budou hodit.

S namoženými koleny a otláčenými palci u nohou jsme se konečně dostali skoro na rovinku k dalšímu rozcestníku. Tady se pěšina stáčela prudce vpravo a dovedla nás modřínovým hájkem až k tomu mostu, kterému část chyběla stejně jako v Avignonu. S chybějícím mostem jsme si

bravurně poradili a pokračovali dál po cestě 707 stejně jako ráno. Tentokrát jsme však zvolili asfaltový povrch, což jsme nakonec vyhodnotili jako špatné rozhodnutí.

Docházíme k výchozímu bodu a na parkovišti už stojí bus, aby nás odvezl do kempu.

Teprve je půl třetí, do kempu se nám ještě nechce a naučnou stezkou je to jen pár kilometrů. Nejprve se však odměníme KPZ, káva

případně zákusek. Pro tentokrát rozšíříme odměnu i o zmrzlinu v tom parném odpoledni. Úkol byl splněn, tak pokračujeme dál.

Rozhlížíme se kudy, kudy cestička. Vystoupáme kousek nad parkoviště, přejdeme most a spouštíme se na pomyslnou pěšinku přes louku. Pěšinka nikde, ale to nevádí. Pokračujeme dál, snad se objeví. Kousek za stodolou jsme na ni konečně narazili. Vykračujeme si to už volným krokem, času máme haba kuk. Došli jsme k dalšímu mostu, přecházíme přes silnici na druhou stranu. Před námi se rozprostřely nádherné posečené údolní louky s pěšinou a několika zastaveními, která jsou součástí místní naučné stezky.

Netrvá dlouhou a přicházíme k labyrintu a bylinkové zahrádce. Pár metrů od něj je v malém hájku na úpatí **údolí Val Canali**, které od roku 1369 vlastní Conti Welsperg, ukryta před zraky čumilů **Villa Welsperg**. Postavena byla v roce 1853 jako letní a lovecká rezidence rodiny

Welspergů,

Rakušanů žijících v zemi tehdejšího Rakouska. V roce 1989 ji hrabě Giorgio Thun Welsperg prodal autonomnímu kraji Trento a později se stala sídlem správy „Ente Parco“ přírodního parku Paneveggio Pale di San Martino. Od roku 1996 se ve vile nachází moderní a

členité návštěvnické centrum zaměřené na přírodu. Symbolem návštěvnického centra je sladkovodní kreveta, dnes ohrožená, ale využívaná k osídlení oblasti Val Canali .

Vila je obklopen pěknou zahradou se staletými lípami, kostelíkem a stodolou.

Už jsme skoro doma, kemp máme na dohled. Než však k němu zabrousíme, jdeme ještě obhlédnout, odkud přichází ten jásot. Ejhle, to místní využívají říčku Canali k ochlazení. Dlouho se nenecháme pobízet a jdeme na to. Super osvěžení, ale ne na dlouho. Přeci jenom teče z ledovce.

Potom už přes louku kráčíme k našim obydlím. Pozorujeme čilý ruch kolem stanů. Asi už jsou všichni zpět. Pozdní odpoledne se zvolna překulilo v příjemný teplý podvečer. Hlásání je v tradiční dobu, tak si užíváme pohody.

Osmá hodina odbila a tak čekáme, co nám bude naservírováno na poslední den. Čeká nás první nepříjemná zpráva. Počasí se má zaručeně už pokazit. Mezi jedenáctou a druhou jsou avizovány bouřky. Opravdu bouřky. Nebudeme předjímat a uvidíme ráno. Prostě je nutno zabalit dešťovou výbavu, aspoň jsme ji nevezli zbytečně.

19. 7. 2024 – pátek – Poslední ráno v kouzelném údolí Val Canali obklopeném skupinou Pala jen s tím rozdílem, že dnes není obloha modrá, ale má šedo modrý nádech. Že by předzvěst změny počasí. Uvidíme, co den přinese.

Odjíždíme v půl osmé a dokonce se nám podařilo být dochvilní. Opět míříme na Passo Rolle. Stoupáme, stoupáme, pereme se se serpentina. Konečně nahoře. Pohlédneme na obří štít Cimon della Pala, známý také jako Cervino Dolomit a Cima della Vezzana. Než se nadějeme, už zase sjíždíme z průsmyku dolů. Před Paneveggem musíme udělat nestandardní manévr, abychom se dostali na silnici SP81 směřující přes Malga Vallazza na Passo Valles.

Ručičky hodin míří na devátou a my zastavujeme u hotelu na **Passo Valles (032 m)**. Vzhledem k předpovědi počasí nebudeme vymýšlet žádné super výstupy. Čeká nás sice Monte Mulaz, ale vše se bude v průběhu den odvíjet od počasí a rychlosti nasouvajících se mraků. Zatím to vypadá dobře, sice polojasno, ale hlavně že to na dešť zatím nevypadá.

Vzhledem k předpovědi však někteří z nás volí mírnější variantu. No nicméně kostky byly vrženy a áčko vyráží vstříc dalším zážitkům. Začátek treku mají shodný s béčkem. Vydávají se přes louku kolem pasoucího se skotu a směřují po cestě 751 na **Forcella Venegia (2212 m)** a odtud budou pokračovat po stejné cestě po *úbočí Monte Mulaz (2906 m) - Sasso Arduini (2582 m) - Rifugio Mulaz - Passo Mulaz (2619 m) - Agritur Malga Venegiota - Pian Dei Casoni, 860 m nahoru a 1200 m dolů*.

Během odchodu áčka vzápětí následovně béčkem se utvořila skupiny cé mající na paměti předpověď a zároveň poslední den v Dolomitech, kdy je si potřeba vše řádně vychutnat.

Od **hotelu Rifugio Passo Valles** se vydáváme ve stopách místních turistů po cestě 658 k Lago di Cavia (2102 m). Pohodlná cesta se vine širokým plochým údolím s krásnými výhledy. Vpravo máme **Monte Pradazzo (2271 m)**. Od rozcestí pod vrcholem se hned nabízí několik možností. Vedou zde oficiální značené cesty, ale také několik jen tak vyšlapaných turistickými nadšenci. Někteří z nás míří dál po cestě 658 pod vrchol **Cal Margaharita (2549 m)** a potom k jezeru. Celá plocha kolem jezera včetně přilehlých svahů je prošpikovaná lyžařskými vleky a trasami pro běžkaře. Kousek nad jezerem se snaží stavbaři v kamenitém terénu vyhloubit rigol pro nějaké potrubí. Vcelku jim to jde od ruky. Příprava na zimní sezonu.

Další skupinka míří přímo k jezeru, což je vlastně umělá pánev s množstvím pstruhů a sivoňů arktických. Od jezera, které působí, jako přírodní balkon se nabízí nádherný výhled na **Cime dell'Uomo (3010 m)**.

Projdeme po hrázi a usedáme do měkkého travnatého polštáře a užíváme si polední pohodičku. Mezitím k jezeru sešlí i další céčkaři. Sdílíme si dojmy, ale nelze si nevšimnout, že se plíživě začínají z údolí od Passo Valles nasouvat těžké kovově šedé dešťové mraky vpadající jak těžký smuteční závoj. Sice nebudeme stahovat kalhoty

před brodem, ale raději zvedneme zadinky a posuneme se dál.

Kousek nad jezerem se na louce pase dobytek, a tak to raději vezmeme přímo vzhůru k němu, abychom se rychleji dostali na Monte Praduzzo. Z kopce se proti nám žene několik turistů mířících k jezeru. Vydáváme se tedy v jejich stopách vzhůru.

Napravo od nás jsme zahlédli cestu směřující ke krátkému vleku. Vydali jsme se k ní. Obešli jsme stožár a chtěli pokračovat po železných schodech, které stoupali vzhůru a cestu na vrchol

by nám značně zkrátily. Mraky nám už skoro dýchaly na záda. U paty schodů jsme zjistili, že nejsou bezpečné a musíme tedy jít zpět na cestu. Vydat se po cestě stáčejíci se nahoru nepřipadlo v úvahu. Museli to vzít přímo proti prudkému svahu, abychom se stačili ještě schovat před deštěm, který už byl na spadnutí. Zchvácení jsme se vyšplhali na louku a uviděli lanovku směřující do střediska Falcade na druhou stranu kopce.

U horního bodu lanovky stála malá unimobuňka. Hned nás napadlo, to bude naše záchrana. Mezitím už začaly první velké kapky zkrápět naše záda. Mrskli jsme s sebou a už stojíme u otevřených dveří. Anglicky vysvětlujeme obsluze, že bychom se potřebovali schovat. Pravděpodobně nám nerozuměl, tak pokývnutím hlavy naznačil, že ne. Mezitím už se pěkně rozpršelo a my se rozhlíželi kam se vrátit. Vzápětí se otevřeli dveře a Ital nám pokynul, ať jdeme dovnitř a posadíme se. To byla úleva.

Hned jsme si vzpomněli na naše kamarády tam někde na Mulaz, protože jsme ho měli před sebou jako na dlani. Tušili jsme, že tam někde je, ale vzápětí ho objala hustá mlha a dešťová hradba a urputně ho držela. Najednou tu nebyl.

Blížila se jedna hodina a končil provoz lanovky. Tedy nastal čas opustit útulek unimobuňky. Co teď a co potom. Venku stále příšerně lilo. Snad se budeme moci aspoň schovat pod stříšku nebo totálně promokneme. Jakým bylo pro nás příjemným překvapením, když nám Ital ukázal, že nás odveze na **chatu Rifugio Laresai (2260 m)**. Srdíčko nám zaplesalo. Jen než jsme se nasoukali do auta, tedy spíše pojízdné dílny plné nářadí, jsme skoro promokli. Jedeme, hurááá.

Dojeli jsme na chatu, což byl kousíček, ale to jsme nemohli tušit, přestalo pršet. Rozloučili jsme se a vyrazili za odměnou. Uvnitř chaty bylo hlučno a veselo. Hlavně ale sucho. Část naší skupiny už měla za sebou pár kousků a KPZ. Samozřejmě jsme to museli i my trosečníci dohnat. Během našeho společného posezení se několikrát spustil venku pěkný lijavec.

Najednou se prudce otevřeli dveře a dovnitř vlétlo hejno, pravděpodobně italských skautů, vedených mladým farářem a dalšími dospělými. Nikdo z by nečekal, že italští skauti pod vedením zkušených dospělých budou tak nepřipraveni na rychlou změnu počasí. Doslova z nich tekla voda a většina z nich na sobě neměla nit suchou. Voda byla všude kolem nich.

Úžasné na té situaci bylo, že místní personál to absolutně nevyvedlo z rovnováhy. Hned jim podávali ručníky, dokonce zapůjčili i fén a začali roznášet čaj. Hned nás napadlo, s tím by si u

nás tak bravurně neporadili a spíše by je vyhnali ven.

Chvíli ještě trvalo, než se počasí částečně umoudřilo a intenzita deště polevila. No nic méně zde nemůžeme sedět do nekonečna. Oblékáme mokrou variantu a vydáváme se do terénu. No vody spadlo moc, ale příroda si s tím rychle poradí.

Vykračujeme si volným

krokem po stejné cestě, kterou jsme sem přišli, jen jsme vynechali zkratku táhnoucí se po louce. Postupně déšť ustával. Avšak honilo se nám hlavou, co tam ti naši áčkaři a béčkaři na protilehlém vrcholu asi dělají. Jak přečkali tu bouřlivou dešťovou smršť.

Kolem třetí hodiny jsme přifrčeli k busu. Všichni jsme se navzájem ujišťovali, že naši souputníci tam někde nahoře budou v pořádku a nakonec rozum zvítězí nad zářezy na pažbě.

Domluven byl odjezd na čtvrtou hodinu. Jak se blížila inkriminovaná hodina, řidič už byl nervózní, a tak zavelel odjezd. Jedeme pro zbytek výpravy, tam kam mělo dojít béčko. Velkým příjemným překvapením pro nás bylo, že se obě skupiny nakonec spojily a čekaly na nás pospolu. Když nám potom večer u vínečka líčili své mokré zážitky, nebylo to nic příjemného.

Dnes je to náš poslední společný večer. Takže se musí zajet nakoupit drobnosti domů a vínečko k posezení. Během cesty zpět začalo opět urputně pršet. Temné dešťové mraky se táhly z údolí jak černé hejno vran. Vypadalo to jak z hororu.

Naposledy jsme se vypořádali s komplikovanou odbočkou na hlavní silnici mířící na Passo Rolle. Naposledy jsme obhlédli ikonu průsmyku, skupinu Pala a už sjíždíme serpentiniami do San Martino di Castrozza, taky naposledy.

Příjemně odpočíváme v teple busu. Než jsme se nadáli, stojíme v Mezzanu u nákupáku. Opět jsme dostali časový limit pro nákup. Pavel je v tomto nesmrtelný. No nakonec jsme to zvládli a posouváme se k domovu.

20. 7. 2024 – sobota – Zdánlivě poklidné sobotní ráno nebo raději klid před bouří. Pomalu vylzáme ze stanů, rozhlížíme se kolem co ostatní. Nic, naprosto nic. Obloha po včerejším deštivém odpoledni je opět jako vymetená. Nikomu z nás se nechce věřit, že je to poslední den našeho pobytu na italské exod'ácké základně. Neskutečně rychle to uběhlo.

Poslední den nás už čeká jen rutinní bourání základny a vzpomínání. Než se celý kolotoč naplno rozjede, máme ještě pár chvil pro sebe.

Všechno pěkně po pořádku. Přílišné kvaltování toliko pro hovada dobré jest, jak pravil páně Brouček. Nejprve snídaně, dojíst poslední zbytky a potom začneme s balením svých zavazadel. Po desáté hodině nastává ten správný šrumec. Všichni jsme v pohybu. Odevzdat řádně umyté nádoby, stolečky a židličky, vycídit vaříče, řádně smotat karimatky. Mantra každoročního bouracího maratonu. Jako poslední přichází na řadu vlastní příbytky. Hotovo.

No a co nevítaný nájemník u Evy a Vlad'ky. Nakonec je obšťastňoval pouze čtyři dny. Jelikož servis nebyl dle jeho představ, tak se se odstěhoval o dům dál. Adieu.

Na louce po nás zůstaly jen prázdné vyšisované čtverce žluté trávy. Nikde nic.

Naložit zavazadla udělat závěrečné foto a můžeme prásknout do koní.

Poslední kapitola byla napsána, příběh se uzavřel.

„V horách si člověk uvědomí svou malost a zároveň velikost.“

